

Landets statsforvaltere

Deres ref.: 2023/1645
Vår ref.: 25/29867-5
Saksbehandler: Ann-Kristin Wassvik
Dato: 20.03.2026

Dette er en kopi. Originalbrevet er sendt til STATSFORVALTEREN I ROGALAND.

.....

Statsforvalteren i Rogaland - Lovfortolkning - Pasient- og brukerrettighetsloven § 2-7 andre ledd jf. forvaltningsloven - Spørsmål om krav til vedtaket ved tildeling av tjenester i samlokaliserte boliger - Svar fra Helsedirektoratet

Helsedirektoratet viser til brev fra Statsforvalteren i Rogaland datert 15.8.2025 med spørsmål om utformingen av vedtaket når kommunen tildeler tjenester til personer som bor i ulike former for bofellesskap med tilknyttet personalbase. Videre viser vi til foreløpig svar av 21.11.2025 og 28.02.26. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

I brevet beskriver Statsforvalteren en utvikling der kommunale vedtak om helse- og omsorgstjenester i økende grad utformes uten en presis angivelse av hvilke tjenester den enkelte er innvilget. Både timeantallet for en bestemt tjeneste og når og hvor tilbudet skal gis, kan mangle i vedtaket. Dette kan dreie seg om botrening, fysisk aktivitet, støttekontakt, hjelp til måltider og andre kommunale tjenester i hjemmet. [I møtereferat fra Helsetilsynets brukerråd den 22.05.2025](#) beskrives den samme utviklingen; mer generelt utformede tildelingsvedtak til beboere i ulike former for samlokaliserte botilbud.

Konsekvensen av at tildelingsvedtaket ikke tydelig angir hva som er innvilget, er at det blir vanskelig for pasient eller bruker, ev. pårørende, å vite hva den enkelte kan forvente. Det er vanskelig å utforme klager på slike vedtak, og det blir tilsvarende krevende for statsforvalterne å ta stilling til om det innvilgede tilbudet dekker brukers behov.

Statsforvalteren ber Helsedirektoratet komme med en tydeliggjøring av hvordan vedtak om tildeling av tjenester i samlokaliserte botilbud med tilknyttet personalbase skal utformes.

Helsedirektoratets vurdering

Omsorgsbolig og bofellesskap er begreper som brukes om ulike former for samlokaliserte boenheter i kommunen, og beboerne er gjerne pasienter og brukere som har et mer omfattende behov for helse- og omsorgstjenester. Boenhetene er som oftest utleieleiligheter som beboeren betaler husleie for. Slike boliger er å anse som beboernes eget hjem; det vil si at tjenestene som ytes i slike boliger er å anse som hjemmetjenester. Tjenestene skal innvilges etter en individuell og konkret vurdering av den enkeltes behov, og den enkelte pasient og bruker, ev. nærmeste pårørende, har rett til å medvirke i utformingen av tjenestetilbudet, jf. pasient- og brukerrettighetsloven (pbrl.) § 3-1. Ved tildeling av tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven (hol.) §§ 3-2 første ledd nr. 6 bokstavene a til c, 3-6 og 3-8 som forventes å vare lenger enn to uker, skal det fattes enkeltvedtak, jf. pbrl. § 2-7 andre ledd.

Forvaltningsloven § 25 inneholder krav til begrunnelse av enkeltvedtak. Iht. til bestemmelsen skal det vises til de reglene vedtaket bygger på, samt redegjøres for det faktum som er lagt til grunn og den skjønsmessige vurderingen som er gjort. Begrunnelsen skal medvirke til at bruker forstår avgjørelsen og bakgrunnen for den. Et hovedhensyn bak begrunnelsesplikten er videre at begrunnelsen skal gjøre

det enklere å vurdere om vedtaket skal påklages, samt at det skal være mulig for klageinstansen å gjøre en etterprøving av vedtaket. Hensynene som ligger bak begrunnelsesplikten tilsier at vedtaket også må inneholde en klar angivelse av hva vedtaket går ut på.

Når det gjelder hvilke krav som ut fra dette stilles til utforming av vedtaket, viser vi til Helsedirektoratets [Veileder for saksbehandling av tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven.pdf](#) (IS-2442), hvor det på s. 50 framgår: «Ved tildeling av tjenester skal det framgå av selve vedtaket hva som gis av tjenester. Vedtaket skal utformes slik at mottakeren vet hvilke tjenester som skal gis, i hvilket omfang og til hvilken tid, samt for hvor lang tid vedtaket gjelder.» Formuleringene bygger på forvaltningslovens begrunnelsesplikt og de hensynene den skal ivareta. Begrunnelsen skal sette pasient eller bruker – ev. pårørende – i stand til å forstå hvordan hjelpebehovet er vurdert og hvilken hjelp som er innvilget

Ved utformingen av vedtaket må det ses hen til at disse tjenestene ofte vil være nødvendige for gjennomføring av pasient eller brukers daglige rutiner og aktiviteter, og på den måte være en sentral del av pasient eller brukers liv. Vedtaket bør derfor være utformet på en måte som skaper nødvendig forutsigbarhet i den enkeltes hverdag. Samtidig vil det i noen tilfeller også være et behov for noe fleksibilitet, f.eks. der pasient eller bruker har varierende dagsform. I boliger med noe fast bemanning vil det i større grad enn ellers kunne være mulighet for fleksibilitet i tjenesteytingen basert på brukers ønske og behov fra dag til dag. Hvis pasient eller brukers behov tilsier det, kan timeantallet da f.eks. angis som et gjennomsnitt pr. uke el., med en begrunnelse for dette.

I noen tilfeller kan det være viktig at hjelpen gis til bestemte tider, for eksempel bistand ved måltider, inntak av medisiner og opptreningsøvelser. At en tidsplan overholdes vil i noen tilfeller kunne være nødvendig for at tjenesten er forsvarlig. Vedtaket bør redegjøre for slike forhold. Konkrete tidsangivelser vil det imidlertid som hovedregel være mer hensiktsmessig å nedfelle i tjenesteplaner el. for den enkelte pasient eller bruker.

Det er viktig å være oppmerksom på at vedtaket ikke kan være utformet helt uten angivelse av timetall, da dette vil gjøre det vanskelig for pasient eller bruker, ev. pårørende, å forstå i hvilket omfang hjelpen er tildelt. For tjenester som det etter pbrl. § 2-7 andre ledd skal fattes enkeltvedtak om vil det også i mange tilfeller være noe egenbetaling. Det må da gå klart fram hva pasient eller bruker har fått tildelt og skal betale for.

Helsedirektoratet håper at dette besvarer spørsmålene i brevet. Ta kontakt hvis noe er uklart.

Vennlig hilsen

Wenche Dahl Elde e.f.
avdelingsdirektør

Ann-Kristin Wassvik
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
STATENS HELSETILSYN; Landets statsforvaltere